

Lainsäädäntöprosessin tiedonlähteet

Avoim tiedonlähdekoulutus 4.2.2020

Erika Bergström, Eduskunnan kirjasto

EDUSKUNTA

Koulutuksen sisältö

- yleistä lainsäädäntöprosessin vaiheista
- säädösvalmistelu ja sen tiedonlähteet
- lakiehdotuksen eduskuntakäsittely
- lain vahvistaminen ja julkaiseminen
- lakihankkeiden tietopaketit LATI

Yleistä lainsäädäntöprosessin vaiheista

Lainvalmistelun prosessiopas

Valitse prosessin vaihe

[Lähde. Finlex-palvelu](#)

Näin lakeja tehdään Suomessa 1/2

- Hallitus sopii uudesta lakiesityksestä ja käynnistää lainsäädäntötyön.
- Hallitus antaa esityksensä eduskunnalle.
- Kansanedustajat evästävät valiokuntaa lähete keskustelussa.
- Valiokunta laatii mietinnön lakiesityksestä.

Näin lakeja tehdään Suomessa 2/2

- Lakiesityksestä käydään täysistunnossa keskustelu.
- Eduskunta äänestää lakiesityksestä täysistunnossa.
- Presidentti vahvistaa eduskunnan hyväksymän lain.
- Hallitus toimeenpanee voimaan tulleen lain.
- Tarkemmat tiedot: [Nuorten eduskunta-sivut](#).

Säädösvalmistelu ja sen tiedonlähteet

Aloite säädösvalmisteluun

- Aloite säädösvalmisteluun ministeriössä tulee hallitusohjelmasta, EU-direktiivin täytäntöönpanosta tai ministeriön strategiasta.
- Myös kansalaisaloite, lakialoite, eduskunnan lausuma, laillisuusvalvojan kannanotto tai yhteiskunnallinen keskustelu voi johtaa hankkeen vireille tuloon.
 - Hakuvinkki: Säädösvalmistelu joka pohjautuu EU-lainsäädäntöön → myös EU-säädöksen valmisteluaineistoa voi tutkia asian taustoittamiseksi.

Hallitusohjelma

- Hallitusohjelma on strateginen linjaus, jossa ovat sovitut kärkihankkeet ja toimintasuunnitelma.
- [pääministeri Marinin hallitusohjelma](#)
- Valtioneuvoston sivuilla on lueteltu hallitukset, ministerit ja hallitusohjelmat vuodesta 1917 lähtien. Sivuilla myös tilastollista tietoa hallituksista.
- [valtioneuvoston sivut](#)

Istuntokauden lainsäädäntösuunnitelma

- [Valtioneuvoston kanslian](#) sivuilla julkaistaan suunnitelma eduskunnalle istuntokaudella annettavista hallituksen esityksistä.
 - Se löytyy seuraavasti: etusivu -> päätökset-sivun alareuna -> hallituksen lainsäädäntösuunnitelma, ja se on saatavissa myös pdf-muodossa.
 - [erilaisia rajoituksia mahdollistava suunnitelma](#).

Ministeriökohtaiset suunnitelmat

- Ministeriöissä tehdään asianomaista hallinnonalaa koskevia suunnitelmia säädösvalmistelusta.
 - Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2018–2022, [Tilannekatsaus syksy 2018](#).
 - Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelma 2020–2023: [Toimenpiteet vuodelle 2020](#).

Kansalaisaloite

- Äänioikeutettu Suomen kansalainen voi tehdä kansalaisaloitteen.
- Kansalaisaloitteella
 - Ehdotetaan uutta lakia
 - muutosta olemassa olevaan lakiin tai
 - olemassa olevan lain kumoamista.
- Kansalaisaloite pääsee Eduskunnan käsiteltäväksi, jos aloite saa vähintään 50 000 kannatusilmoitusta kuuden kuukauden kuluessa.
- [Kansalaisaloitteesta eduskunnan sivustolla.](#)
- [Kansalaisaloite.fi](#)

HE:n valmistelu ministeriössä

- Valtaosa lakiehdotuksista annetaan eduskunnalle hallituksen esityksenä (HE).
- Voidaan valmistella virkatyönä tai asettaa valmisteluelin.
- Valmistelu ministeriössä
 - esivalmistelu ja päätös toteutuksesta
 - perusvalmistelu (ml. vaikutusten arviointi) ja sitä seuraava lausuntokierros tai kuuleminen
 - kääntäminen, laintarkastus ja viimeistely.

Valtioneuvoston hankeikkuna

- Valtioneuvoston hankehallinnan sisäinen työkalu, johon kootut hanketiedot viedään.
- Palvelun julkinen käyttöliittymä avattiin kesällä 2017.
- Tavoitteena edistää julkisen hanketiedon avoimuutta kansalaisille.
- [Hankeikkuna](#).

Vaikutusten arviointi

- Tunnistetaan ja arvioidaan valmisteilla olevan lainsäädännön ja sille vaihtoehtoisten ratkaisujen keskeiset vaikutukset.
 - Myös voimaan tulleen lainsäädännön vaikutusten seuranta.
 - Arvioitavia vaikutuksia ovat mm. taloudelliset vaikutukset, ympäristövaikutukset, vaikutukset viranomaistoimintaan ja vaikutukset yhdenvertaisuuteen.
- Valtioneuvoston lainsäädännön arviointineuvosto
 - Perustettiin Suomeen joulukuussa 2015.
 - Se antaa valikoiduista hallituksen esityksistä ja niiden vaikutuksenarvioinnista lausuntoja.
 - [Lainsäädännön arviointineuvosto](#)
- Oikeusministeriön sivuilla [Lainvalmistelun kehittäminen](#)

Kuuleminen

- Sidosryhmiä ja kansalaisia kuullaan eri vaiheissa lainsäädäntöprosessia.
- Menetelmiä esim. yhdessä työskentely, kuulemis- ja keskustelutilaisuudet, kyselyt, lausuntomenettely, sähköiset demokratiapalvelut.
- Lausuntomenettely hallituksen esityksestä:
 - Lausuntoaika normaalisti 6-8 viikkoa.
 - Lausuntotiivistelmä saaduista lausunnoista.
 - Lausuntojen kirjaaminen hallituksen esitykseen.
- [Säädösvalmistelun kuulemisopas](#)

Vaikuttamiskanavia valmisteluvaiheessa

- Demokratia.fi -palvelu kokoaa yhteen keskeiset aktiivisen kansalaisen verkkopalvelut.
- Sivut [Demokratia.fi](https://demokratia.fi) , [Otakantaa.fi](https://otakantaa.fi) ja [Lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi) .
- Ministeriöiden kuulemistilaisuudet, kyselyt ja avoimet verkkokeskustelut.
- Yhteydenotto kansanedustajiin.
- Eduskunnan kirjaston tietopaketti [Tiedä! Vaikuta! - kansalaisvaikuttamisen tietopaketti.](#)

Hallituksen esityksen (HE) käsittely valtioneuvostossa

- Hallitus päättää valtioneuvoston yleisistunnossa hallituksen esityksen antamisesta eduskunnalle.
- [Valtioneuvoston asialistat ja päätökset.](#)
- Valtioneuvoston päätökset –uutiskirjeen voi tilata itselleen sähköpostiin.

Lakiehdotuksen eduskuntakäsittely

Eduskuntakäsittelyn vaiheet

Lähde: [Lakiesityksen käsittelyjärjestys](#)

Eduskunnan keskeisin tehtävä, lakien säätäminen, tapahtuu valiokunnissa ja täysistunnossa. Lakiehdotus tulee eduskunnan käsiteltäväksi joko hallituksen esityksenä, kansanedustajan tekemänä lakialoitteena tai kansalaisaloitteena.

Eduskunnan verkkopalvelu 1/2

- Kun hallituksen esitys on annettu eduskunnalle, asian käsittelyvaiheita voi seurata eduskunnan verkkopalvelussa. www.eduskunta.fi
- Eduskunnan verkkopalvelun etusivulta pääsee suoraan hakusivustolle ja voi myös selata uusimpia annettuja hallituksen esityksiä.

Eduskunnan verkkopalvelu 2/2

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

[Suomi](#) | [Svenska](#) | [English](#) | [RSS](#) | [Yhteystiedot](#) | [Anna palautetta](#) | [Selkosuomi](#)

[Etusivu](#) [Kansanedustajat](#) [Valtiopäiväasiat](#) [Täysistunto](#) [Valiokunnat](#) [Näin eduskunta toimii](#)

Puhemiehen ja varapuhemiesten vaalit tiistaina klo 12

Valtiopäivien 2020 avajaiset keskiviikkona.

[Seuraa suoraa verkkolähetystä.](#)

Tiedotteet

03.02.2020

[Eduskunta valitsee puhemiehen ja varapuhemiehet tiistaina](#)

03.02.2020

[Valtiopäivät 2020 avataan keskiviikkona](#)

03.02.2020

[Demokratian ääniä -seminaari Eduskunnan kirjastossa 13.2.](#)

Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat

[Hallituksen esitykset](#)

[Valiokuntien mietinnöt](#)

[Valiokuntien lausunnot](#)

[Täysistuntojen pöytäkirjat](#)

[Kirjalliset kysymykset](#)

[Uusimmat valtiopäiväasiat ja -asiakirjat](#)

[Haku: Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat](#) [Q](#)

[Haku: Digitoidut valtiopäiväasiakirjat 1907-2000](#) [Q](#)

[Seuraa eduskunnan päätöstietoja RSS-syötteiden avulla](#)

EDUSKUNTA

Eduskunnan hakupalvelu

- Eduskuntakäsittelyn asiakirjoja on kokoteksteinä saatavilla hakupalvelussa.
 - Eduskunnan hakupalvelussa asiakirjoja kokoteksteinä 1980-luvun alusta, riippuen asiakirjatyypistä ja kielestä.
 - Hakupalvelun ohjeissa on tietoa siitä miltä ajalta mitkäkin asiakirjat ovat saatavilla.
 - Digitoidut valtiopäiväasiakirjat 1907–2000 ovat saatavilla sivustolla (ei toimi IE-selaimella).
 - [Hakupalvelun ohjeet](#)
 - [Digitoidut valtiopäiväasiakirjat](#)

Valtiopäiväasioiden ja asiakirjojen haku 1/2

- Haku asiakirjan tunnuksella antaa tarkan hakutuloksen.
- Hakuja voi tehdä ensin vapaalla tekstihaulla ja jatkaa sen jälkeen käyttäen tarkentimia.
- On myös mahdollista myös yhdistää hakusanoja ja/tai tunnuksia päästäkseen suoraan tarkempaan hakuosumaan. [Hakuohjeet](#)-linkin takana on ohjeita, koulutusaineisto ja videoesittelyjä, jotka ohjeistavat hakujen tekemistä.

Valtiopäiväasioiden ja asiakirjojen haku

2/2

Lupaamattomien hakujen haku

Haku: Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat

Tyhjennä haku ehdot

Hakualue:

- ☒ Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat
☐ Kansanedustajat
☐ Tiedotteet ja muu sisältö

Tarkennettu haku (beta)

Anna palautetta

[Hakuohjeet](#)
[Valtiopäiväasiat käsittelyvaiheittain](#)
[Digitoidut valtiopäiväasiakirjat 1907-2000](#)

Eduskunnan hakupalvelut > Hakuohjeet

Haku: Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat

Haku: Kansanedustajat

Haku: Tiedotteet ja muu sisältö

Tarkennettu haku

Valtiopäiväasiat eri käsittelyvaiheissa

Hakuohjeet

Eduskuntatunnuksen lyhenteet

Aineistot verkkopalvelussa

Asiasanat

Asiasanat frekvenssin mukaan

Valtiopäiväasioiden vuosina 1989-2014 käytetyt asiasanat (VEPS)

Hakuohjeet

Eduskunnan verkkosivuston haku toimii kuten julkiset hakukoneet; käyttäjä kirjoittaa hakulaatikkoon yhden tai useampia hakusanoja, joiden perusteella esitetään hakutulokset. Hakutulosta saa rajattua suppeammaksi käyttämällä vasemman reunan tarkentimia.

1. Hakualueet

Valitse vasemmalta oikea hakualue:

- **Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat** - eduskunnan valtiopäiväasiat ja -asiakirjat sekä täysistuntoäänestykset, ks. tarkemmin verkkopalvelussa olevista [aineistoista](#)
- **Kansanedustajat** - nykyisten ja entisen kansanedustajien henkilötiedot ja tiedot valtiopäivätoiminnasta. Nykyisten kansanedustajien sivuilta löytyvät tiedot myös sidonnaisuuksista ja avustajista. Huom. Ruotsinkielisellä verkkosivustolla on vain nykyisten edustajien tiedot.
- **Tiedotteet ja muu sisältö** - suomenkielisen verkkosivuston tiedotteet ja muut sivut

2. Haku

Hakulaatikkoon voi kirjoittaa yhden tai useampia hakusanoja (esim. *omaisuudensuoja*). Hakusanaksi käy myös valtiopäiväasian tai -asiakirjan tunnus (esim. *HE 15/2016*). Hakusanoja voi katkaista *-merkillä (vain sanan lopusta), käyttää ns. Boolean operaattoreita (AND, OR, NOT), hakea tiettyä merkkijonoa lainausmerkeissä ns. fraasina (esim. *"työsuojelun valvonnasta"* tai *"HE 66/2016"*). Hakutulosta voi rajata lisää käyttämällä vasemmassa reunassa olevia tarkentimia. Ks. myös Tarkennettu haku.

3. Tarkentimet

Hakutulosten vasemmalle reunalle listautuu erityyppisiä tarkentimia, joilla hakutulosta voidaan rajata lisää. Tarkentimet pohjautuvat aineistojen metatietoihin (kuvaillutietoihin).

Valtiopäiväasiat ja -asiakirjat-hakualueen tarkentimet

Eduskuntatyö-hakualueella hakutulosta voidaan rajata lisää useilla eri tarkentimilla:

- Valtiopäiväasiat valtiopäiväasiakirjoittain esim. hallituksen esitteiden lausuntoja

Lisätietoja

[Eduskunnan kirjaston hakukoulutusaineisto](#)

Kysy tarvitsemaasi tietoa Eduskunnan kirjaston tietopalvelusta:
[Kyselylomake](#)
kirjasto.tietopalvelu(at)eduskunta.fi
p. 09 432 3432

EDUSKUNTA

Lain vahvistaminen ja julkaiseminen

Hyväksytyn lain vahvistaminen

- Eduskunnan vastauksesta käy ilmi hyväksytyn lain lopullinen sanamuoto.
- Lain valmistelusta vastaava ministeriön virkamies vie hyväksytyn lain Tasavallan Presidentin esittelyyn, jossa Tasavallan Presidentti vahvistaa lain.
- Valtioneuvoston sivuilla ovat [Presidentin esittelyn aineistot](#).

Säädösten julkaiseminen

- Vahvistetut lait julkaistaan viipymättä Suomen säädöskokoelmassa suomeksi ja ruotsiksi, [Perustuslaki 79 §](#).
- Sähköinen säädöskokoelma on ensisijainen julkaisumuoto vuodesta 2011 lähtien:
 - Julkaiseminen Finlex-tietopankissa, www.finlex.fi
 - laki Suomen säädöskokoelmasta 188/2000

Lakihankkeiden tietopaketti

LATI - tietoa lakihankkeista

- Säädosvalmisteluun liittyvä tieto on hajanaisesti eri verkkolähteissä.
- Lakihankkeiden tietopaketit LATI-palvelu avattiin v. 2011.
 - Tavoitteena säädosvalmistelutiedon saavutettavuus.
 - Palvelussa on nyt noin 100 tietopakettia.
- Keskeisistä lainsäädäntöhankkeista kootusti aineistoa verkkopalvelussa.
 - Aineistoa ajalta ennen eduskuntakäsittelyä, eduskunta-käsittelyn vaiheita, uutisia, kirjallisuutta jne.
- Palvelua kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Lakihankkeiden tietopaketit 1/2

Lakihankkeiden tietopaketit LATI

Eduskunnan kirjaston asiantuntijat laativat vallikoiduista lainsäädäntöhankkeista tietopaketteja. Keräämme aineistoa sekä eduskuntakäsittelyä edeltävältä ajalta että eduskuntakäsittelystä. Sisällytämme tietopaketteihin myös hankkeita koskevaa uutisointia, oikeusvertailevaa aineistoa, kirjallisuutta, tutkimusaineistoa sekä tietoa kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksista.

Lisäämme tietopaketteihin aineistoa niin kauan kuin lakihanke on vireillä. Kun hankkeessa ehdotettu säädös/säädökset on annettu tai säädösvalmistelu jostain muusta syystä päättynyt, emme enää täydennä sisältöä, mutta tietopaketit säilytetään sivustolla.

Seurattaviksi lainsäädäntöhankkeiksi pyrimme valitsemaan hankkeita, jotka kiinnostavat mahdollisimman laajasti Eduskunnan kirjaston asiakkaita. Voit [ehdottaa](#) meille lakihanketta, josta haluaisit laadittavan tietopaketin.

Lainsäädäntöhankkeiden tietopaketit ryhmitellään sekä aakkosittain että hankkeen [vastuuministeriön](#) mukaan. Päättäneet lainsäädäntöhankkeet ryhmitellään sivulla päättymisvuoden mukaan (säädöksen antovuosi tai hallituksen esityksen raukeamisvuosi).

Lisätietoa oikeudellisen tiedon kokoelmista ja palveluista antaa johtava tietoasiantuntija Erika Bergström puh. 09 432 3402 sekä kirjasto.tietopalvelu@eduskunta.fi, puh. 09

Eduskunnan kirjasto

Palvelut
Aineistot ja aihealueet
Tutustu kirjastoon
Aukioloajat
Yhteystiedot ja sijainti
Selma-haku

Tutustu myös

[Ehdota uutta Lakihankkeen tietopakettia](#)

[Pääministeri Marinin hallitusohjelma](#)

[Hankkeet ja säädösvalmistelu. Valtioneuvosto](#)

[Näin lakeja tehdään Suomessa](#)

[Finlex - Lainvalmistelun prosessiopas. Oikeusministeriö](#)

[Selma-kokoelmatietokanta](#)

[Lakihankkeiden tietopaketit ministeriöittäin](#)

[Kaikki Eduskunnan kirjaston tietopaketit](#)

Viimeksi päivitetyt
Lakihankkeiden tietopaketit

Lakihankkeiden tietopaketit 2/2

Viimeksi julkaistut lakihankkeiden tietopaketit

EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano

12.12.2019 12:15

Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistaminen

28.11.2019 14:59

Tekijänoikeuslain uudistus – DSM-direktiivin toimeenpano Suomessa

29.10.2019 11:30

Vireillä olevat lakihankkeiden tietopaketit

[Ahvenanmaan itsehallintolain uudistaminen](#)

[EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano](#)

[Genomilaki](#)

[Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistaminen](#)

[Perhevapaaudistus](#)

[Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain kokonaisuudistus](#)

[Tekijänoikeuslain uudistus – DSM-direktiivin toimeenpano Suomessa](#)

Valmistuneet lakihankkeiden tietopaketit

Hankkeet on ryhmitelty säädöksen antovuoden tai hallituksen esityksen raukeamisvuoden mukaan.

2019

[Alaikäisavioliittojen poikkeuslupamenettelyn kumoaminen](#)

[Aluekehittämissjärjestelmän ja kasvupalvelujen uudistaminen](#)

[Asunto-osaakeyhtiöiden purkava uusrakentaminen](#)

[Elintarvikelain kokonaisuudistus](#)

[Eläinsuojelulain uudistaminen](#)

[EU:n kansalaisaloiteasetuksen edellyttämät muutostarpeet Suomen kansalaisaloitelakiin](#)

[ILO:n alkuperaiskansoja koskevan yleissopimuksen nro 169 ratifiointi](#)

[Kansallinen turvallisuus maa- ja kiinteistökaupoissa](#)

[Kokoontumislain muuttaminen](#)

[Kotoutumislain uudistaminen](#)

[Lapsen huolto ja tapaamisoikeus](#)

[Museolain uudistaminen](#)

[Oikeudenkäynti hallintoasioissa](#)

[Pelastustoimen uudistus](#)

[Pikaluottosääntelyn kehittäminen](#)

[Potilasvahinkolain uudistaminen](#)

[Reservipoliisia koskevan lainsäädännön kehittäminen](#)

2015

[Ampumarata- ja ampumaseklakien muuttaminen](#)

[Autoverolain ja ajoneuvoverolain muuttaminen](#)

[Henkilöyhtiölain muuttaminen](#)

[Ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön kehittäminen](#)

[Isyyslain uudistaminen](#)

[Kalastuslain uudistaminen](#)

[Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeus](#)

[Säätölain uudistaminen](#)

[Tietoverkkorikodirektiivin täytäntöönpano](#)

[Ulkomaalaisten säilöönnotto](#)

[Varhaiskasvatuslaki](#)

[Yksityinen pysäköinninvalvonta](#)

[Yksityinen turvallisuusala](#)

2014

[Alkoholimainonnan rajoittaminen](#)

[Asiantuntija-avusteinen huoltoriitojen sovittelu](#)

[Kuntien velvoitteiden vähentäminen](#)

[Rikostaustan tarkistaminen vapaaehtoistoiminnassa](#)

Kirjallisuutta lainsäädäntöprosessista

- Juridiikkaa ja muotoja eduskuntatyössä / Mikael Hidén. 3. uudistettu painos. Helsinki : Eduskunta, 2019.
- Kotimaisessa lainvalmistelussa edellytettävä tietopohja – Case-esimerkkinä hallintarekisterilaki / Pentikäinen, Satu. Edilex 22.1.2019.
- Lainsäädännön vaikutusten jälkikäteinen seuranta osana hyvää lainvalmistelua : entä Suomessa ? / Anssi Keinänen, Kati Heikkinen, Laura Rinne. Edilex 29.4.2019.
- Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän loppuraportti. Oikeusministeriö 2019.
- Konstitutionell rätt / Antero Jyränki, Jaakko Husa. Helsinki 2015.
- Valtiosääntöoikeus / Antero Jyränki, Jaakko Husa. Helsinki 2012.
- Miten laki syntyy/Matti Niemivuo. Artikkeliteoksessa: Oikeusjärjestys. Osa 3 / toimittanut Timo Tammilehto 2012.
- Lainvalmistelu ja sääntelyn vaihtoehdot / Jyrki Tala. Helsinki 2012.
- Perusoikeudet ja lainvalmistelu / Veli-Pekka Hautamäki. Lakimies 2014:2, s. 256-266.

Kysymyksiä/kommentteja!

Kiitos!

